

РЕШЕНИЕ

№ 27896

гр. София, 20.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 22.11.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска

Мирослава Йорданова-Великова

при участието на секретаря Валентина Христова и при участието на прокурора Надя Загорова, като разгледа дело номер **8211** по описа за **2024** година докладвано от съдия Мария Ситнилска, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл. 208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/.

Образувано по касационната жалба на И. Р. Ж. чрез пълномощник адв. Ю. против решение № 8850 от 10.06.2024 г. на Административен съд София-град, Първо отделение, 18-ти състав, постановено по адм. дело № 8647/2023 г., с което е отхвърлен като неоснователен предявения от касатора иск за присъждане на обезщетение в размер на 50 000 лева, ведно със законната лихва от 01.09.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, за причинени неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки и унижителни условия-фиксиране с белезници към болничното легло в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода към Затвора в [населено място] в периода от 01.01.2020 г. до 31.08.2023 г. Обосновават се съображения за неправилност на решението, като постановено в нарушение на материалния закон, съществено нарушение на процесуалния закон и необоснованост - касационно основание по чл. 209 т. 1 - т. 3 от АПК. Оспорва се фактическата констатация на решаващия съдебен състав, че спрямо И. Р. Ж. са употребени помощни средства – белезници, с цел фиксирането му към болничното легло само за два дни. Изтъква се, че в показанията си свидетелят на ответника – лекуващият му лекар е посочил, че осъществения болничен престой на Ж. е

продължил дълготрайно, което изключва констатацията за употребени помощни средства в рамките на два дни. Посочва се, че независимо от това колко дни през болничния престой на лишеният от свобода са употребени помощни средства подобно отношение представлява нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Претендира се отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново по съществото на правния спор, с което да уважи предявените искиви претенции в пълен размер, ведно с присъждане на сторените в производството разноски.

В съдебно заседание касационната жалба се поддържа от адв. Ю., който моли за уважаването ѝ и присъждане на сторените разноски съобразно списък по чл. 80 от ГПК.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител, в депозирано по делото писмено становище оспорва касационната жалба. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност на касационната жалба. Намира, че не са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата.

Касационната жалба е ДОПУСТИМА, като подадена от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал.1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

Настоящият съдебен състав, след като се запозна с доказателствата по делото, прецени доводите на страните и съобрази валидността, допустимостта и правилността на обжалвания съдебен акт, намира касационната жалба за НЕОСНОВАТЕЛНА по следните съображения:

Съобразно чл. 218 от АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни оплаквания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон.

Решението е валидно и допустимо.

С решение № 8850/17.06.2024 г., постановено по адм. дело № 8647/2023 г., в производство по Глава единадесета от АПК във връзка с чл. 284 и сл. от ЗИНЗС е отхвърлен предявеният от И. Р. Ж. иск за присъждане на обезщетение в размер на 50 000 лева, ведно със законната лихва от 01.09.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, за причинени неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки и унижителни условия-фиксиране с белезници към болничното легло в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода към Затвора в [населено място] в периода от 01.01.2020 г. до 31.08.2023 г.

Настоящият състав изцяло кредитира събраните в хода на първоинстанционното производство писмени доказателства, доколкото същите са логични, последователни и непротиворечиви. По делото не са събрани доказателства, които да оборват установената фактическа обстановка. Такива не бяха представени и в касационното производство.

В хода на производството пред първоинстанционния съд правилно са установени относимите факти и обстоятелства, поради което касационната инстанция не намира за необходимо да ги приповтаря. Въз основа на тях от правна страна са обосновани подробни мотиви, като са обсъдени националните разпоредби в светлината на европейското право, които мотиви изцяло се споделят от настоящия касационен състав.

Текстът на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС въвежда отговорност на държавата конкретно към изтърпяващите наказание "лишаване от свобода" и задържаните с мярка за неотклонение "задържане под стража" лица за вредите, които те търпят в резултат на нарушение на забраната по чл. 3 от същия закон - да не бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение от специализираните органи по изпълнение на наказанията.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Съгласно ал. 2 на текста за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Установяването на посочените от законодателя обстоятелства води до ангажиране на отговорността на държавата.

По силата на общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 ЕКПЧОС, администрацията на затворите е длъжна да осигури нормални условия за пребиваване в местата за лишаване от свобода. ЕКПЧОС е ратифицирана от Република България, поради което и на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията има пряко действие и съставлява част от националното право, т. е. спазването на принципите на чл. 3 от Конвенцията представлява задължение, пряко произтичащо от закон по смисъла на чл. 256 и чл. 257 от АПК. При неизпълнение на това задължение за държавата възниква отговорността да изплати обезщетение съобразно доказаните вреди.

В случая първоинстанционният съд е установил, че И. Р. Ж. е пребивавал в СБАЛЛС в периода от 20.08.2020 г. до 28.10.2022 г. В СБАЛЛС – С. е постъпил въз основа на разпореждане №35681/20.08.2020 г. на С. районна прокуратура след лечение в УМБАЛСМ „Пирогов“ по повод опит за самоубийство и с назначена медикаментозна терапия. Видно от докладна записка на мл. експерт Г., предвид състоянието на лишеният от свобода Ж. по негово разпореждане съгласувано с мл. прокурор Г. И. и с негово съгласие са поставени белезници на дясната ръка на Ж. и са фиксирани за неподвижна тръба до леглото, съгласно чл. 114, т. 5 от ЗИНЗС и в изпълнение на чл. 118, ал. 2 от ЗИНЗС.

За установяване на относимите факти и обстоятелства по делото са изслушани показанията на свидетеля д-р Б. М. З. -лекар ординатор във Вътрешно отделение на СБАЛЛС- [населено място]. В тях потвърждава, че Ж. е бил връзван с белезници за леглото за известен период от време, но не може да каже колко е продължил той.

Въз основа на така установеното от фактическа страна, което не се оспорва и опровергава в хода на касационното производство, правилен е изводът на решаващият състав, че действията на служителите на СБАЛЛС са били съобразени с общото здравословно състояние на пациента и конкретните данни, обуславящи обоснован извод за непосредствена опасност същият да посегне върху живота си или върху този и здравето на медицинския персонал или други лица. Този извод напълно се споделя и от касационната инстанция, доколкото по делото е безспорно установено, че касаторът е постъпил в СБАЛЛС след суициден опит, поради прояви на лабилност,

безпокойство и повишен рис от извършване на нов опит за автоагресия. Съгласно чл. 114, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС употребата на помощни средства се допуска, когато в резултат на психическо разстройство или депресия, има опасност лишеният от свобода да посегне на живота си или живота и здравето на друго лице. В тази насока е и нормата на чл. 115, ал. 1 от ЗИНЗС, която постановява, че използването на помощни средства се съобразява с конкретната обстановка, характера на нарушението и личността на нарушителя.

Въз основа на така изложените съображения обжалваното решение следва да бъде оставено в сила.

При този изход на спора, на основание чл. 228 във връзка с чл. 143, ал. 3 от АПК правото на разноси за производството е възникнало за ответника, на който следва да се присъдят разноси, представляващи юрисконсултско възнаграждение в размер, определен по правилата на чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 АПК Административен съд София - град, X. -ти касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 8850 от 17.06.2024 г., постановено по адм. дело № 8647/2023 г. по описа на Административен съд София-град.

ОСЪЖДА И. Р. Ж. да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ разноси по делото в размер на 100 (сто) лева.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.